

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

IX Матеріали міжнародної науково-практичної
конференції

31 ЖОВТНЯ, 2025

м. ЧЕРНІВЦІ

УДК 342(477)(082)

М 34

Редакційна колегія:

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, професор Вільнюського університету (голова);

Слінько Тетяна Миколаївна, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;;

Бзова Лаура Георгіївна, PhD, доцент, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Марченко Андрій Романович, асистент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (31 жовтня 2025р., Чернівці)/ редкол.: О.В. Щербанюк та ін. - Чернівці: 2025. 776 с.

До збірника увійшли матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» (Чернівці, 31 жовтня 2025 р.)

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалів, що були подані у рукописах.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ СУДОВОЇ ВЛАДИ: ІДЕЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

Абдель Фатах А.С. Право на справедливий суд за статтею 6 ЄКПЛ: вплив практики Європейського суду з прав людини на реформування української судової системи.....	16
Bzova L., Moisei G. Nespecificarea motivelor hotărârilor judecătorești: analiză deciziilor juridice în Franța.....	23
Гаргат-Українчук О.М, Юрчишин Н.Г. Право на справедливий суд: європейські стандарти.....	26
Hermak K.O. Subiecții examinării plângerilor disciplinare împotriva judecătorilor: analiza juridică internațională.....	30
Дзядевич В.Р. Соціальні гарантії суддів у відставці як елемент інституційної незалежності судової влади.....	33
Жевнєров І.М. Право на доступ до правосуддя у системі верховенства права: підходи Венеційської Комісії та ЄСПЛ.....	39
Zamorska L. International Standards of the Judicial System: Correlation Levers for Development in Ukraine.....	44
Кононець О.М., Литвин А.В. Консультативні висновки ЄСПЛ як інструмент захисту прав людини: аналіз першого запиту Верховного Суду.....	47
Macsim Cristian. Police cooperation within the administration of the European Union, a pillar of support and stability for economic development.....	54
Медведєв В.І. Ліквідаційні тарифи як інструмент забезпечення передбачуваності судових витрат у цивільному судочинстві Королівства Нідерландів.....	58
Nedelea M.-O. The status of diplomatic missions during wartime: continuity, suspension, and safeguarding diplomatic archives.....	63

Paužaitė-Kulvinskienė J. The Rule of Law and Judicial Protection in Cases Involving National Security and Economic Freedom.....	66
Savca O. Aplicarea constituției de către instanțe: doctrină și jurisprudență internațională.....	69
Саленко О. Європейський вектор розвитку судової практики України: врахування практики Суду ЄС.....	73
Фідря Ю.О. Зобов'язання держави щодо забезпечення доступу до правосуддя: європейські стандарти та український контекст.....	78
Șcerbaniuc O. Răspunderea disciplinară a judecătorilor: analiza concluziilor și Recomandărilor Comisiei de la Veneția privind reforma judiciară în Ucraina.....	83

СЕКЦІЯ 2. МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ ТА ПРОКУРАТУРИ В УКРАЇНІ

Басюк Ю.М. Етичні особливості представництва адвокатом клієнта – юридичної особи в судовому процесі.....	89
Божко А.В. Культура правничого мовлення як складова професійної культури адвоката.....	94
Карповець А.В. Вплив адвокатури на формування Вищої ради правосуддя: тенденції та виклики.....	98
Клименко Г.О. Освітні вимоги як базовий елемент доступу до професії адвоката.....	103
Коваленко Л.П., Зелінська Л.С. Впровадження штучного інтелекту: модернізація інститутів адвокатури та прокуратури в Україні.....	107
Красножон О.М. «Найкращі інтереси дитини» крізь призму інтересів держави у сфері охорони дитинства як об'єкта прокурорського представництва.....	112
Крижевська О.О. Проблеми реалізації дисциплінарної відповідальності адвокатів в сучасних умовах.....	116

Макаренко О.Ю., Морозов Є.Є. Дисциплінарна скарга як засіб тиску на адвоката в Україні.....	121
Матвієнко А.Л., Швець Л.В. Інститут прокурора в господарському процесі України в контексті європейських стандартів (досвід Нідерландів і Німеччини).....	126
Москвич Л. Концепція адвокатської незалежності в європейському праві.....	130
Остафійчук Л.А. Ідемнітет адвоката.....	138
Плахотнік О.В. Законодавчі ініціативи з питань підвищення ефективності органів прокуратури.....	142
Пономаренко В.В. Використання цифрових технологій у діяльності прокуратури: нові можливості та ризики.....	146
Стефанчук М.М. Субсидіарність представництва прокурором інтересів держави в суді: особливості національної імплементації.....	150
Тертишник В.М. Проблеми «модернізації» функцій прокуратури та інституту захисту в контексті принципів правової держави.....	156
Юрчишин В.М. Проблеми законодавчого визначення функцій органів прокуратури.....	161

СЕКЦІЯ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО ВРЯДУВАННЯ

Байрачна Л.К. Конституційні основи вдосконалення управлінської функції судової системи.....	165
Берченко Г.В. Чи можна законом розширювати конституційний перелік підстав припинення повноважень судді?.....	170
Венгер В.М. Межі законодавчого впливу на функціонування судової влади.....	174
Гончар О.О. Громадський контроль як інструмент забезпечення прозорості процедури добору суддів Конституційного Суду.....	180

Козакевич О.М. Забезпечення доступу до правосуддя в контексті реформ судової влади в Україні.....	186
Летнянчин Л.І. Юридична освіта як складова судової реформи: окремі аспекти.....	189
Нор А.Г. Суб'єкти наукового забезпечення діяльності Конституційного Суду України.....	194
Присяжна А.В. Реформування суддівського корпусу як основа удосконалення системи судоустрою України.....	198
Слінько Т. Рішення Європейського суду з прав людини (єспл) як орієнтир реформування судової системи України.....	202
Торончук І. Ж., Грекул-Ковалик Т.А. Становлення Асоціації австрійських суддів у контексті «Австрійської судової газети» – першого правничого часопису Буковини.....	209
Хилько Л.І. Електронний суд: бар'єри впровадження та архітектурні виклики (на прикладі перших років роботи ЄСІТС).....	216
Хотинська-Нор О.З. Soft skills українського судді.....	223
Шевчук С.В. Єдність практики Конституційного Суду України як умова дотримання статті 6 Європейської конвенції з прав людини.....	228

СЕКЦІЯ 4. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА СУДОВА АРГУМЕНТАЦІЯ

Бобечко Н.Р. Право захисника ініціювати колегіальний розгляд кримінального провадження в суді першої інстанції, Що здійснюється in absentia.....	235
Бондар І.В., Малярчук Л.С. Огляд нововведень щодо зміни способу та порядку виконання судових рішень.....	240
Борейко Г.Д. Проблема зловживання правами учасниками кримінального провадження, які виконують допоміжну роль у ньому.....	246

Burdeinai I.I. Utilizarea doctrinei "procedurii juridice" în ucraina și perspectivele de dezvoltare.....	251
Васильєв С.В. Баланс доброзичливості та релятивності у сфері судового права.....	254
Vatamaniuc A.V. Caracteristicile juridice ale dialogului judiciar constituțional și tipurile acestora.....	259
Воробель У.Б. Склад суду як гарантія захисту прав недієздатних осіб у справах про опіку: нові стандарти Верховного Суду та практики Європейського суду з прав людини.....	262
Глиняний І.В. Змагальність як конституційна засада адміністративного судочинства: теоретична модель і практичні виклики.....	267
Дутчак А.І. Конраверсійність стандартів судового доказування в податкових спорах як ознака недостатньої визначеності податкового права України.....	273
Дутчак О.І. Презумпція ринкової ціни угоди крізь призму новітньої судової практики Верховного Суду.....	278
Жукевич І.В. Цифровізація судового контролю за виконанням рішень у цивільному судочинстві України.....	283
Климкович І.Д. Процесуальні аспекти захисту суб'єктів доказування в адміністративному суді.....	286
Коваль Ю.О. Реалізація принципу законності податкового права України у практиці Верховного Суду в умовах воєнного стану.....	288
Ковбасюк А.В. Процесуальні проблеми судового захисту права на пенсійне забезпечення пенсіонерів силових структур: аналіз судової практики та перспективи вдосконалення законодавства.....	293
Колісник О. Присяжні у справах окремого провадження: роль та доцільність участі.....	297
Кондрат'єва Л.А. Патронатна сім'я як форма захисту дитини, позбавленої батьківського піклування.....	300
Крейтер А.О. Дисциплінарне провадження щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.....	306

Крушинський С.А. Примирення потерпілого і підозрюваного (обвинуваченого) як передумова альтернативного вирішення кримінальних конфліктів.....	309
Кузняк А.В. Формалізм та надмірний формалізм в судовій практиці адміністративних судів.....	313
Легких К.В. Попередня оцінка доказів в кримінальному провадженні: в пошуках оптимальної моделі економії процесу.....	317
Максимюк О.Д. Рефлексивне мислення у професійній діяльності судді.....	321
Меленко О.В. Система якостей відповідальної особистості: психолого-правовий аналіз.....	324
Мічурін Є.О. Перспективи застосування штучного інтелекту при здійсненні правосуддя	328
Муза О.В. Відступ від правових позицій Верховного Суду в адміністративному судочинстві у контексті забезпечення єдності судової практики.....	331
Осипчук А.В. Цифровізація міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.....	335
Паскар А.Л. Судовий захист прав громадян у публічно-правових спорах.....	338
Проскурняк О.І. Реалізація цифровізації адміністративного судочинства.....	342
Савчин М. Основні засади конституційного судочинства.....	345
Савчин Н.М. Матеріально-правовий аспект розуміння судових доказів у цивільному процесі.....	353
Snigur M. Jurisprudența privind respectarea principiului proporționalității în dreptul procedural european.....	357
Снідевич О.С. Щодо органів асоціації приватних виконавців України....	361
Стоцький Р.М. Критерії оцінки доказів в адміністративному судочинстві.....	364

Татулич І.Ю. Порушення принципів цивільного судочинства під час письмового опитування учасників справи як свідків	366
Ткачук А.О. Зловживання процесуальними правами: тенденції та протидія.....	371
Човган І.М. Аналіз поняття «створення» у контексті шкідливих програмних чи технічних засобів.....	375
Шевчук В.А. Характеристика античних стандартів вирішення виборчих спорів.....	380
Юрчишин В.Д. Діяльність Євроюсту під час розслідування воєнних злочинів і пов'язаних з війною кримінальних правопорушень: основні аспекти співпраці із правоохоронними органами в Україні.....	384
Юрчишин П.В. Проблеми правового статусу контролю за вчиненням злочину.....	389

СЕКЦІЯ 5. СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ, СВОБОД ТА ІНТЕРЕСІВ ФІЗИЧНИХ, ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ТА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Bakun V. Regimurile juridice speciale ca instituție a dreptului constituțional: concept și esență.....	393
Гуренко В.А. Конституційно-правові засади визначення афілійованості релігійних організацій в Україні.....	396
Друцул Т.І., Кордубан І.О. Судовий захист прав громадян в умовах воєнного стану.....	401
Ільченко І.П. Суд як гарант найкращих інтересів дитини: тенденції розвитку судової практики в умовах воєнного стану.....	404
Короєд С.О. Адаптація судового порядку встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території до умов правового режиму воєнного стану.....	408

Крайній П.І. Фактор людиноцентризму в адміністративному праві України та Ізраїлю в умовах дії особливих правових режимів.....	413
Marcenko A. Justiția și codul militar: apărarea drepturilor personalului militar cu umanitate.....	419
Фляжнікова Я.В., Юзько Т.М. Про судовий захист прав інвесторів у будівництво в умовах збройної агресії рф проти України.....	423
Ханін С.Г. Особливості здійснення судового контролю на етапі досудового розслідування	426

ПЕРШІ КРОКИ У НАУЦІ

Анікієнко Я.В. Захист адвокатської таємниці в умовах сучасних інформаційних технологій.....	431
Бондар А.А. Адвокатський запит як необхідний елемент реалізації принципу доступу до правосуддя.....	435
Брошко Т.І. Суд присяжних у кримінальному судочинстві України: оцінка законодавчих новел.....	439
Бурдельна С.С. вимоги та процес отримання дозволу на зайняття адвокатською діяльністю в Україні та Німеччині: порівняльний аналіз.....	444
Бурдельна С.С. Правове регулювання юридичної відповідальності суддів у країнах Європейського Союзу.....	447
Бурякова О.В. Цифровізація судочинства: переваги та недоліки в Україні.....	452
Вальчук С.Д. Надання безоплатної правничої допомоги в Україні та Нідерландах: порівняльно-правовий аналіз.....	457
Виходець О.О. Особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності адвокатів у країнах Європейського Союзу та в Україні.....	463
Вільк А.Я. Застосування ші в судочинстві з цивільних справ.....	468
Vlasiuk E. Tehnici non-verbale pentru interogarea unui minor: standarde internaționale.....	472

Галак А.В. Комунікативна роль пресслужби суду у забезпеченні відкритості та прозорості судової системи.....	476
Гафткович Р.О. Судовий захист прав, свобод та інтересів фізичних, юридичних осіб та держави в умовах правового режиму воєнного стану.....	481
Герасименко І.В. Особливості розгляду цивільних справ під час воєнного стану.....	486
Говорун А.В. Проблеми дотримання адвокатської таємниці в умовах цифровізації адвокатської діяльності.....	491
Грежук І.О. Перспективи розвитку інституту адвокатури в Україні.....	494
Данилюк О.В. Перші кроки практичного застосування інституту судового контролю в цивільному процесуальному праві.....	499
Демчук А.А. Проблеми застосування процесуального законодавства та судова аргументація.....	504
Dogolici I. "Punctele goale" ale principiului proporționalității în perspectiva teoretică a lui Robert Alexi.....	507
Жеребний В.С. Доступ до правосуддя в умовах воєнного стану.....	511
Завадська У.О. Доказова сила цифрових доказів у справах про воєнні злочини для Міжнародного кримінального суду та національних судів України.....	514
Завадська У.О. Порівняльна характеристика умов доступу до адвокатської діяльності в Україні та Японії.....	519
Замлинська Л.В. Зловживання процесуальними правами в адміністративних судах: форми та методи протидії.....	523
Зерук А.А. Забезпечення принципів безперервності та безпосередності у цивільному судочинстві в умовах воєнного стану.....	527
Золотаренко С.І. Правовий статус експерта з питань права у цивільному судочинстві України.....	533
Йолохов В.А. Проблематика реалізації принципу розумності строків у цивільному судочинстві в умовах правового режиму воєнного стану.....	537

Іволга С.Г. Альтернативне вирішення спорів: розвиток медіації, арбітражу та інших інструментів розвантаження судів.....	541
Карпенко В.О. Принцип безпосередності дослідження доказів і дистанційні судові засідання.....	546
Клічук Я. Право на справедливий суд: порівняння цивільного процесуального законодавства України та Німеччини.....	551
Кміта Н.А., Сенюк О.О. Процесуальні особливості оскарження рішень органів державної влади щодо мобілізації та військового обліку.....	555
Kozma I. The Method of Constitutional Erosion in International Law.....	560
Коржинський Р.В. Історичні особливості розвитку адвокатури у добу тоталітаризму.....	562
Косенюк В.О. Вдосконалення системи добору суддів Конституційного Суду України як умова членства України в ЄС.....	566
Коцюба О.В. Докази та доказування в адміністративному судочинстві.....	571
Кравчук Д.В. Особливості участі прокурора в адміністративному судочинстві: щодо вдосконалення ролі органів прокуратури в судовому процесі.....	575
Letvânko K. Publicarea actelor organelor de autoguvernare ale avocaților: analiza interpretării normelor de către Curtea Constituțională a Ucrainei.....	578
Лита У.М. Вплив воєнного стану на цивільне судочинство.....	582
Лобань В.О. Медіація як інструмент розвантаження судової системи України.....	585
Лукіян І.А. Реалізація принципу гласності та відкритості у період воєнного стану.....	591
Лупійчук Д.В. Оптимізація мережі судів в Україні: на якому етапі Україна зараз?.....	596
Лупуляк Б.В. Доказування у справах про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності.....	601

Мазуренко Є.О. Представництво у цивільному процесі: види представництва.....	606
Маклакова В.О. Проблеми оцінки показань свідків у судовому процесі: стандарти доказування та аргументації.....	610
Mamcin M. „Curtea noastră de justiție”: izvoarele spiritului de corp transnațional.....	613
Марчук І.О. Проблеми застосування норм Кодексу адміністративного судочинства України: тенденції судової аргументації.....	616
Мельник А.А. Підтримання публічного обвинувачення в суді: особливості та вплив на судовий процес.....	619
Мельникова В.С. Етика адвоката: принцип пріоритету інтересів клієнта.....	623
Мікус М.В. Проблеми нормативного визначення процесуального статусу експерта з питань права.....	627
Мрих Є.А. Правовий статус прокурора в цивільному процесі.....	634
Нігруца О.О. Особливості надання безоплатної правової допомоги під час дії воєнного стану.....	639
Нікорич А.Г. Судовий контроль за виконанням судових рішень.....	644
Нічіпорчук П.О. Перспективи розвитку розгляду судових справ Верховним Судом в умовах воєнного стану.....	649
Новак А.О. Концепція «конституційної доброчесності» суддів Конституційного Суду України.....	651
Обушак І.Д. Правнича допомога під час воєнного стану.....	656
Оксентій В.Л. Правові засади цифровізації судочинства України: проблеми та перспективи розвитку системи “електроний суд”.....	661
Паламарюк А.В. Усиновлення в умовах воєнного стану: виклики та напрямки вдосконалення.....	666
Пацурківський П.П. Розвиток Верховним Судом доктрини фраздаторності правочинів.....	671

Пердейко О.І. Проблемні питання подання та дослідження електронних доказів у суді.....	677
Пинзар А.Ф. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою під час війни.....	681
Плачкова М.В. Модернізація прокуратури в Україні на сучасному етапі її становлення.....	685
Польова Я.М. Імплементація практики ЄСПЛ у рішеннях національних судів.....	690
Польовий Я.В. Особливості виконання судових рішень щодо іноземців.....	693
Романов А.О. Реформа добору суддів до Конституційного Суду України як засада членства в ЄС.....	696
Садикін О. Посилення незалежності НАБУ та САП: актуальні тенденції.....	700
Севостьянова А.О. Адміністративно-процесуальні механізми забезпечення прозорості та доброчесності у формуванні складу Конституційного Суду України відповідно до європейських стандартів.....	704
Сивухіна О.Г. Європейська модель правосуддя: стандарти, досвід, перспективи для України.....	707
Січкарь М.Ю. Електронні докази у цивільному процесі.....	712
Скаблюк К.Ю. Конфлікт інтересів у адвокатській діяльності.....	717
Сковронська В.Ю. Перспективи розподілу справ між суддями за екстериторіальністю.....	723
Снігірьова А.А. Роль адвоката в медіації.....	727
Сніжко С.В. Судова аргументація у справах щодо оскарження рішень суб'єктів владних повноважень.....	732
Сокирчук О.А. Обов'язковість судового рішення – одна із засад цивільного судочинства.....	735
Ступка В.О. ІІІ та судочинство.....	740

Todorean A. Constituționalitatea dispozițiilor privind răspunderea disciplinară a avocaților.....	743
Турчик А.О. Європейський досвід та європейські стандарти судової влади: ідеї для України.....	746
Хомінець Т.В. Європейська модель доброчесності судді: інтеграція її в українську систему правосуддя.....	751
Чопик А.О. Конституційний суд Італії між колізіями та правами.....	754
Шамрай М.С. Застосування практики ЄСПЛ у справах окремого провадження.....	757
Швиденко А.С. Перспективи удосконалення процедури примусового виконання рішень зобов'язального характеру.....	762
Шевчук А.А. Прокурорська діяльність в умовах воєнного стану.....	768
Яворська Є.А. Зловживання цивільними процесуальними правами адвокатом.....	772

2023 року). упор. Р.М. Шехавцов. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. С. 214-215.

4. Про ратифікацію Конвенції про кіберзлочинність: Закон України від 07.09.2005 № 2824-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2824-15#Text>.

5. The Budapest Convention on Cybercrime: benefits and impact in practice. Cybercrime Convention Committee (T-CY). Strasbourg, 13 July 2020. URL: <https://rm.coe.int/t-cy-2020-16-bc-benefitsrep-provisional/16809ef6ac>

6. Details of Treaty No.224. Second Additional Protocol to the Convention on Cybercrime on enhanced co-operation and disclosure of electronic evidence (CETS No. 224). An official website of the European Union. URL: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treatydetail&treatynum=224>

Паскар Ауріка Лазорівна

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри процесуального права,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,

(м. Чернівці, Україна)

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ГРОМАДЯН У ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРАХ

Конституція України закріплює основні права і свободи людини і громадянина включаючи і право на звернення до суду та судовий захист. У статті 55 Конституції України встановлюється, що наші права та свободи забезпечуються через механізм судового захисту. Кожна особа має можливість оскаржувати дії, рішення та бездіяльність органів держави, місцевого самоврядування або їх посадових і службових осіб [1].

Конституційним Судом України відмічено, що захист прав та свобод особи і суді є однією з форм державного захисту, яку держава забезпечує відповідно

до ч. 2 ст. 55 Конституції України. Це право включає гарантії ефективного відновлення порушених прав через правосуддя. Право на судовий захист не підлягає обмеженню за жодних обставин, у тому числі під час дії правових режимів воєнного чи надзвичайного стану [2].

На міжнародному рівні гарантування судового захисту порушених прав закріплено у Загальній декларації прав людини. Зокрема встановлюється, що кожна особа наділена правом на відновлення своїх порушених прав через компетентні національні суди та на розгляд своєї справи відкрито, за умов рівності сторін, незалежно та неупереджено, із дотриманням усіх вимог справедливого судочинства [3, ст. 8, 10]. Зміст цитованих норм вказує на ключові складові елементи права на судовий розгляд: 1) принцип рівності перед законом; 2) незалежність та неупередженість суду для забезпечення об'єктивності під час прийняття рішень; 3) гарантії публічності судового розгляду задля прозорості правосуддя; 4) обов'язкове дотримання стандартів справедливого судового процесу.

Право звернення до суду для захисту порушеного права чи свободи особи передбачено також Хартією Європейського Союзу про основоположні права. Відповідно до положень ст. 47 кожна особа наділена правом на чесне і своєчасне вирішення своєї справи незалежним судовим органом та правом на отримання юридичної допомоги. Тим, хто не має достатніх коштів, гарантується безоплатна правова допомога для забезпечення доступу до правосуддя [4]. Хартія основних прав Європейського Союзу розвиває зміст права на судовий захист, оскільки не лише гарантує справедливий і незалежний судовий розгляд, а й вводить окремі механізми для забезпечення його ефективності. Зокрема, Хартія прямо передбачає право на ефективні засоби правового захисту — можливість звернутися до суду щоб відновити порушені права, а також право на юридичну допомогу, включно з безоплатною, що гарантує реальний доступ до правосуддя малозабезпеченим верствам населення.

На національному рівні Законом України «Про судоустрій і статус суддів» кожній особі гарантовано право захищати свої права, свободи та законні

інтереси у суді, який має бути незалежним, безстороннім і справедливим, та створеним на підставі закону. Також правом рівного доступу до судового захисту наділяються іноземці, особи без громадянства й іноземні юридичні особи [5].

З метою підвищення ефективності право на судовий захист та підвищення гарантій його реалізації прийнято Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» [6]. Запроваджені даним нормативно-правовим актом законодавчі зміни спрямовані на закріплення та конкретизацію конституційних гарантій справедливого судочинства. Закон встановлює правила та механізми, що забезпечують реальний доступ до правосуддя, рівність усіх перед судом, відкритість та гласність судового провадження, обов'язковість виконання рішень судів, а також порядок застосування висновків Верховного Суду для забезпечення єдиного тлумачення норм права.

Справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд судами публічно-правових спорів з метою забезпечення захисту прав, свобод та законних інтересів фізичної особи, а також прав і інтересів юридичної особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень визначає зміст завдання адміністративного судочинства. Згідно положенням ст. 5 Кодексу адміністративного судочинства України, якщо особа вважає, що суб'єкти владних повноважень порушують її права, свободи чи інтереси своїм рішенням, діями чи бездіяльністю, вона має право звернутися до суду та просити про їх захист [7].

В науковій літературі поняття права на судовий захист визначається як сукупність юридичних можливостей особи для відновлення порушених прав через незалежний і неупереджений суд, із справедливим та відкритим розглядом справи у розумні строки, а також із забезпеченням виконання судового рішення та гарантій реалізації цього права [8, 12].

Захист прав громадян у публічно-правових спорах судами стосується відносин між громадянами (або юридичними особами) та державними,

місцевими та іншими органами влади. Він реалізується саме у публічно-правовій площині та спрямований на захист прав від порушень з боку влади.

Судовий захист прав громадян у публічно-правових спорах має свої особливості, які відрізняють його від загального права на судовий захист. Він націлений на поновлення прав і законних інтересів осіб у відносинах з органами держави, місцевого самоврядування та іншими суб'єктами публічних повноважень, забезпечуючи контроль за їхньою діяльністю та відновлення порушених публічно-правових прав. На відміну від загального права на судовий захист, яке охоплює всі види прав і свобод, цей вид захисту реалізується через спеціальні процедури публічно-правових спорів і акцентує увагу на протидії зловживанню владою.

Отже, судовий захист прав громадян у спорах публічно-правового характеру є специфічним способом реалізації загального права на судовий захист, яка забезпечує ефективний контроль за діяльністю органів влади та відновлення порушених публічно-правових прав. Він повинен відповідати міжнародним стандартам справедливого судочинства, гарантуючи незалежність, неупередженість і доступність правосуддя для всіх осіб.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 р. К., 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частин другої, третьої статті 124 Конституції України (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб): від 7 травня 2002 р., № 8-рп/2002. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-02#Text>
3. Загальна декларація прав людини: прийнята 10 грудня 1948 р., URL: <https://lawyersunion.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Deklaratsiya-prav-lyudyny.pdf>

4. Хартія основних прав Європейського Союзу: прийнята 7 грудня 2000 р. – URL: <https://ccl.org.ua/posts/2021/11/hartiya-osnovnyh-prav-yevropejskogo-soyuzu/>
5. Закон України «Про судоустрій і статус суддів»: від 2 червня 2016 р., № 1402-VIII. – Ст. 7. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд»: від 12 лютого 2015 р., № 192-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text>
7. Кодекс адміністративного судочинства України (КАСУ): від 6 липня 2005 р., № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
8. Гаран, О. В. (2021). Квінтесенція розуміння «Право на судовий захист». *Правова держава*, (41), 9–15. <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2021.41.225570>

Проскурняк Олег Ігорович

аспірант кафедри процесуального права

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

(м. Чернівці, Україна)

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Технології забезпечують перспективи переходу на принципово інший рівень розвитку різноманітних галузей будівництва, промисловості, сільського господарства, освіти, сфери послуг, науки, засобів оборони та безпеки країни, медицини та всього того, що оточує нас і забезпечує існування цілої держави. Зазначене спричиняє зміні суспільних відносин, адже люди по-новому спілкуються не тільки між собою, в тому числі й з використанням різних